

c. निग्राभ्या स्थ देवश्रुतस्तर्पयत मा ॥३०॥

का° [१.४.५.६.] देवस्य त्वेत्यद्रिमादाय वाचं वहति प्राग्धिकात्स उपांशु-
सवन इति । सोमाभिषवहेतुमश्मानं गृहीत्वा हिकारात्प्राक् मौनी स्यात् सो
ऽशमोपांशुसवनसंज्ञः उपांशुग्रहाय सोमः सूर्यते येनेति सूत्रार्थः ॥ देवस्य त्वेति
व्याख्यातम् ॥ हे अभिषवसाधन पाषाण त्वं रावासि रा दाने रातीति रावा व-
निप् आहुतीनां दक्षिणानां च दाता भवसि । तत इममधरं मदीयं यागं गभीरं
गभीरं महान्तं कृधि कुरु श्रुशृणुपृकृवृभ्यश्कन्दसीति [पा° ६.४.१०२.] हेर्धिः उ-
त्तमेनोत्कृष्टेन पविना वज्रसदृशेन त्वयाहं सोममीदृशं करोमि किम्भूतम् इन्द्रायि-
न्द्राय सुपूतमं सुष्ठु सूर्यतः इति सुसुतः अतिशयेन सुसुतः सुसुततमः तं सुष्ठु
अभिषुततमम् निष्ठातकारलोपो दीर्घश्च हान्दसः तथा ऊर्जस्वन्तं रसवन्तम् मधुम-
न्तं मधुस्वादेन रसेनोपेतम् पयस्वन्तं पयःस्वादुना रसेनोपेतम् एवंविधं सोमं त्व-
याहं करोमीत्यर्थः ॥ का° [१.४.७.] निग्राभ्यासु वाचयत्युरस्येना निगृह्य निग्रा-
भ्या स्थेति । अभिषोतव्यस्य सोमस्य सेवनीया आपो निग्राभ्या उच्यन्ते तासु गृ-
ह्यमाणसु वाचयेत् यजमानश्च स्वीरसि निग्राभ्या निगृह्यालभ्य च मन्त्रं वक्तीति
सूत्रार्थः ॥ हे आपो यूयं निग्राभ्या निग्राह्या अस्माभिर्नितरां ग्रहीतव्या स्थ भवथ
यस्मादिन्द्रेणोरसि यूयं गृहीतास्ततो निग्राभ्याः ह्यग्रहोर्भः । देवश्रुतः देवैः श्रूयन्ते
ताः देवेषु प्रख्याताः ततो बहुमानान्विता (22.) यूयं मा मां तर्पयत प्रीतिं कु-
रुत ॥३०॥

मनो मे तर्पयत वाचं मे तर्पयत प्राणं मे तर्पयत चक्षुर्मे तर्पयत श्रोत्रं
मे तर्पयतात्मानं मे तर्पयत प्रजां मे तर्पयत पशून्मे तर्पयत गणान्मे तर्प-
यत गणा मे मा वितृषन् ॥३१॥

एवं समासेनोक्ता व्यासेनाह मे मम मनः वाचं प्राणं चक्षुः श्रोत्रं तर्पयत म-
दीयानि मनःप्रभृतीनीन्द्रियाणि तर्पयतेत्यर्थः । एवं व्यासेनोक्ता पुनः समासेना-
ह । आत्मानं शरीरं प्रजां पुत्रादिसंपत्तिं पशून्गवादीन्गणान्मनुष्यसंघांश्च तर्पयत
मे मदीया गणा मनुष्यसंघा मा वितृषन् मया द्रव्यदानेन पूरिता अपि सन्तो वि-